

MENEDZSMENT ÉS VÁLLALKOZÁSGAZDASÁGTAN (BMEGT20A001)

4. ZH ALAPKÉRDÉSEI

2013/14/2. félév

Tesztek (A zh-n nem ugyanebben a sorrendben szerepelnek a válaszok, egy kérdésre több helyes válasz is lehet, a helyes válaszok száma eltérhet, valamint a hamis válaszok is különbözhetnek az itt megadottaktól.)

A termelésmenedzsment célkitűzései között szerepel

☒ minél kisebb készletszint.	☒ minél gyorsabb gyártás.
☒ minél hatékonyabb termelés.	☒ minél kevesebb munkaerő.
☐ minél több nyersanyag.	☐ minél kisebb munkaerőhiány.
☐ minél nagyobb munkaköri elégedettség.	

Melyek a termelt mennyiséget leíró mutatók az alábbiak közül?

☒ ciklusidő	☒ kibocsátási ráta	☐ utánrendelési idő
☐ átlagos készletszint	☐ karbantartás költsége	☐ teljesítménybérben dolgozók bére

Melyek az alapanyagkészletek alakulását kifejező mutatók az alábbiak közül?

☒ átlagos készletszint	☒ utánrendelési idő
☐ kibocsátási ráta	☐ karbantartás költsége
☐ teljesítménybérben dolgozók bére	☐ ciklusidő

Melyek a termelési folyamat hatékonyságát növelő tényezők az alábbiak közül?

☒ ciklusidő csökkentése	☒ termelési ráta növelése
☒ termelési költségek csökkentése	☐ átlagos készletszint növelése
☐ utánrendelési idő csökkentése	☐ karbantartási költség növekedése

Melyek az egyedi gyártás jellemzői az alábbiak közül?

- az egyetlen termék elkészítési idejének inputperiódussal képzett hányadosa egynél kisebb
- a termék ritkábban jelenik meg a termelőrendszerben, mint amennyi idő egyetlen darab elkészítéséhez szükséges
- egyik esete, hogy ugyan többször gyártjuk a terméket, de a termék a termelőrendszerben ritkán van
- a termelésmenedzsment sokszor a projektmenedzsment eszközeit alkalmazza
- a rendszer némiképpen specializálódik a termék gyártására, de nem annyira, hogy mást ne tudjon gyártani
- a termelésmenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a termelésütemezés jelenti
- jelen van egyetlen (esetleg néhány) olyan erőforrás, amelyet a termék mindig lefoglal

Melyek a kis- és középsorozat gyártás jellemzői az alábbiak közül?

- az egyetlen termék elkészítési idejének inputperiódussal képzett hányadosa egynél nagyobb
- a termék mindig jelen van a termelőrendszerben, de még egyetlen erőforrást sem foglal le teljesen
- minden erőforráson van kihasználatlan kapacitás
- a termék gyakrabban jelenik meg a termelőrendszerben, mint amennyi idő egyetlen darab elkészítéséhez szükséges
- a műveleti idők többségére igaz, hogy P -vel képzett hányadosuk kisebb 1-nél
- a rendszer szűk keresztmetszetét kizárólag a nagysorozatban készülő termék foglalja le, de az erőforrások többségén marad értékesíthető szabad kapacitás
- a termelésmenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a termékek határidőre és jó minőségben való elkészítése jelenti

Melyek a nagysorozatgyártás jellemzői az alábbiak közül?

- az erőforrások többségén még van elegendő szabad kapacitás más termékek gyártásához, vagy más termékkel kapcsolatos egyes tevékenységek elvégzéséhez
- az egyetlen termék elkészítési idejének inputperiódussal képzett hányadosa egynél nagyobb
- gyakrabban jelenik meg a termék a termelőrendszerben, mint amennyi idő az elkészítéshez szükséges
- van olyan erőforrás, ami folyamatosan foglalt
- a termék mindig jelen van a rendszerben
- valamennyi erőforrás specializálódik egyetlen termék gyártására
- termelémenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a gyártósor-kiegyenlítés, valamint a nagy tömegben készülő termékek minőségének biztosítása jelenti

Melyek a tömeggyártás jellemzői az alábbiak közül?

- a nagyobb mennyiség, valamint a jobb kapacitáskihasználás érdekében az egyes tevékenységeket párhuzamosan több erőforráson is végzik
- a termék mindig jelen van a rendszerben
- valamennyi erőforrás specializálódik egyetlen termék gyártására
- a termelémenedzsment gyakran alkalmazott eszköze a gyártósor-kiegyenlítés
- a termelémenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a kapacitástervezés, valamint a szűk keresztmetszet zavartalan működését elősegítő karbantartás szervezése jelenti
- a műveleti idők többségére igaz, hogy P -vel képzett hányadosuk kisebb 1-nél
- elméleti értelemben tömeggyártás az, amikor $P=\infty$

Mely tényezők jellemzik az egyedi gyártást?

- nagyvonalú tervrajzok, általános technológiai utasítások
- termékek és műveletek állandó változása
- általános célú gépek szabványos szerszámokkal
- a gépek funkciók alapján csoportosítottak
- magasan kvalifikált munkatársak univerzális tudással
- a menedzsment tagjai folyamatspecialisták
- néhány termék nagy sorozatban folyamatosan gyártva
- számos speciális anyag és alkatrész kizárólagos gyártóktól
- magasabb fix költség és alacsonyabb változó költség

Mely tényezők jellemzik a sorozatgyártást?

- standard és speciális anyagok keveréke
- általános célú gépek részben speciális szerszámokkal
- a gépek a termék gyártási műveletei alapján csoportosítva
- a menedzsment tagjai termékspecialisták, akik a gyártási folyamatot csak kevéssé ismerik
- ritkán vagy csak egyszer gyártott, sokféle termék
- a munkások a gép kezelésére és nem a művelet elvégzésére vannak betanítva
- viszonylag alacsony fix költség és magas változó költség

Mely tényezők jellemzik a tömeggyártást?

- speciális berendezés, magas fokú automatizáltság
- gyártósorok, szerelőszalagok
- a menedzsment tagjai speciális tudással rendelkeznek (nem a termék vagy a technológia területén)
- nagyon magas fix költség, alacsony változó költség
- néhány termék nagy sorozatban folyamatosan gyártva
- részletes tervek és technológiai utasítások valamennyi műveletre
- kis számú, kvalifikált, többségében egyes műveletekre betanított munkások
- standard anyagok és alkatrészek
- korlátozott számú terméktípus

Melyek a termékéletgörbe bevezetési szakaszának termelésmenedzsment jellemzői?

- egyedi, esetleg kissorozatgyártás
- a cél a minél több vásárló meghódítása
- a termelésmenedzsmentnek elsősorban a műszaki-technológiai jellemzők elérésére kell törekednie
- a megfelelő minőség mellett egyre fontosabbak a költségszempontok
- először a kis-, majd közép- és végül a nagysorozatgyártás jellemzi
- szükséges a disztribúciós hálózat kiépítése
- szervízhálózat megszervezése
- költségcsökkentés és automatizálás jellemző
- a versenyképesség meghatározó tényezője a gyártási költség
- a termelésmenedzsment fő feladata a termelékenység javítása

Melyek a termékéletgörbe növekedési szakaszának termelésmenedzsment jellemzői?

- először a kis-, majd közép- és végül a nagysorozatgyártás jellemzi
- a megfelelő minőség mellett egyre fontosabbak a költségszempontok
- szükséges a disztribúciós hálózat kiépítése
- szervízhálózat megszervezése
- költségcsökkentés és automatizálás jellemző
- a versenyképesség meghatározó tényezője a gyártási költség
- a termelésmenedzsment fő feladata a termelékenység javítása
- egyedi, esetleg kissorozatgyártás
- a cél a minél több vásárló meghódítása
- a termelésmenedzsmentnek elsősorban a műszaki-technológiai jellemzők elérésére kell törekednie

Melyek a termékéletgörbe érettségi szakaszának termelésmenedzsment jellemzői?

- költségcsökkentés és automatizálás jellemző
- a versenyképesség meghatározó tényezője a gyártási költség
- a termelésmenedzsment fő feladata a termelékenység javítása
- először a kis-, majd közép- és végül a nagysorozatgyártás jellemzi
- a megfelelő minőség mellett egyre fontosabbak a költségszempontok
- szükséges a disztribúciós hálózat kiépítése
- szervízhálózat megszervezése
- egyedi, esetleg kissorozatgyártás
- a cél a minél több vásárló meghódítása
- a termelésmenedzsmentnek elsősorban a műszaki-technológiai jellemzők elérésére kell törekednie

Melyek a folyamatos készletvizsgálat jellemzői?

- (Q,s) rendszerként is ismeretes
- minden tárolt egység raktárból történő távozásakor meg kell vizsgálni, hogy lecsökkent-e már a készlet az utánrendelés szintjére
- akkor rendelünk, ha a készlet szint meghatározott készlet szintre csökken
- jó megoldást jelenthet rá a két konténeres (two-bin) rendszer
- meghatározott rendelési periódusonként feltöltjük a raktárt egy meghatározott szintre
- a készlet szint egy meghatározott értékről indul, amikor elérkezik a készletvizsgálat időpontja, akkor megrendeljük azt a mennyiséget, amely a maximális készlet szintből hiányzik
- az utánrendelési időszak alatt is fogy a készlet, így a megrendelt mennyiség nem teljesen S szintre tölti fel a raktárt
- (S, R) rendszernek is nevezik
- a megrendelt mennyiség nagysága függ a két rendelés között jelentkező igénytől, ezért periódusonként változó nagyságú lehet

Melyek a periodikus készletvizsgálat jellemzői?

- meghatározott rendelési periódusonként feltöltjük a raktárt egy meghatározott szintre
- a készlet szint egy meghatározott értékről indul, amikor elérkezik a készletvizsgálat időpontja, akkor megrendeljük azt a mennyiséget, amely a maximális készlet szintből hiányzik
- (S, R) rendszernek is nevezik
- a megrendelt mennyiség nagysága függ a két rendelés között jelentkező igénytől, ezért periódusonként változó nagyságú lehet
- az utánrendelési időszak alatt is fogy a készlet, így a megrendelt mennyiség nem teljesen S szintre tölti fel a raktárt
- minden tárolt egység raktárból történő távozásakor meg kell vizsgálni, hogy lecsökkent-e már a készlet az utánrendelés szintjére
- (Q, s) rendszerként is ismeretes
- akkor rendelünk, ha a készlet szint meghatározott készlet szintre csökken
- jó megoldást jelenthet rá a két konténeres (two-bin) rendszer

Melyek a beszerzési költség összetevői?

- a részegység előállításának költsége
- alkatrész beszerzésének költsége
- termékelőállítással járó költség
- anyag beszerzési költsége
- gépek átállításának költségei
- a tétel átvételével kapcsolatos költségek
- átállítás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama
- biztosítások, vámok
- mennyiségi veszteségből adódó költségek

Melyek a rendelési költség összetevői?

- anyagvesztés
- adminisztratív költségek
- gépek átállításának költségei
- a tétel átvételével kapcsolatos költségek
- átállítás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama
- alkatrész beszerzésének költsége
- termékelőállítással járó költség
- technikai és fizikai avulás költségei
- késve szállítás többletköltsége

Melyek a készlet tartási költségek összetevői?

- technikai és fizikai avulás költségei
- biztosítások, vámok
- mennyiségi veszteségből adódó költségek
- a készletekben fekvő tőke elmaradt hozama
- alkatrész beszerzésének költsége
- késve szállítás többletköltsége
- a tétel átvételével kapcsolatos költségek
- átállítás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama
- adminisztratív költségek

Költségnem szerinti csoportosításban az alábbi költségfajtákat különböztetjük meg.

☒ Anyagi	☒ Személyi	☒ Amortizációs
☐ Állandó (fix)	☐ Proporcionális	☐ Degresszív
☐ Progresszív	☐ Önköltség	☐ Közvetlen
☐ Közvetett	☐ Standard	☐ Alternatív

Hagyományos önköltségszámításnál az alábbi költségfajtákat különböztetjük meg.

☒ Közvetett	☒ Közvetlen	☐ Anyagi
☐ Személyi	☐ Amortizációs	☐ Állandó (fix)
☐ Proporcionális	☐ Degresszív	☐ Progresszív
☐ Önköltség	☐ Standard	☐ Alternatív

Költség-volumen-eredmény elemzésnél az alábbi költségfajtákat különböztetjük meg.

☒ Állandó, változó	☐ Anyagi, személyi, értékcsökkenési leírás
☐ Anyagi, bér	☐ Közvetlen, fix
☐ Önköltség, változó	☐ Amortizáció, bér
☐ Proporcionális, amortizációs	☐ Közvetett, fix

Jelölje be a költség és nyereségfedezeti számítások szerinti csoportosítás költségfajtaí!

☒ Állandó (fix)	☒ Proporcionális	☒ Degresszív
☒ Progresszív	☐ Önköltség	☐ Amortizációs
☐ Közvetlen	☐ Közvetett	☐ Anyagi
☐ Személyi	☐ Standard	☐ Alternatív

A költségnem szerinti csoportosítást

- gyakorlatilag minden vállalat alkalmazza, mivel a költségek elsődleges, felmerülés szerinti csoportosítását jelenti.
- alkalmazva a költségeket elsősorban a felmerülés okára, és nem a felmerülés céljára vonatkozóan csoportosítjuk.
- gyakorlatilag minden vállalat alkalmazza, mivel a felmerülés célja szerinti csoportosítás alapinformációt jelent a menedzseri döntéshozatalban.
- gyakorlatilag nem alkalmazzák a vállalatok, mivel a költség felmerülésének okára nem ad információt.
- gyakorlatilag nem alkalmazzák a vállalatok, mivel nem teszi lehetővé a mélyrehatóbb gazdasági elemzést.

Egyszerű osztókalkulációt

- azért használjuk ritkán, mert csak azoknál a vállalatoknál alkalmazható, ahol egyfajta terméket gyártanak.
- azok a vállalatok alkalmazhatják, akik homogén termékszerkezettel rendelkeznek.
- azért használjuk ritkán, mert a kapott önköltség nem pontos, ha lehet inkább a pótlékoló kalkulációt alkalmazzuk.
- azért használjuk viszonylag gyakran, mert rendkívül egyszerű a módszer alkalmazása.
- azért használjuk viszonylag gyakran, mert ez a kalkuláció használható a több fajta, de hasonló termékeket előállító vállalatoknál.

A pótlékoló kalkulációt

- a hagyományos önköltségszámítás során használjuk.
- a közvetett költségek költségviselőkre való szétosztására használjuk.
- az amortizációs költségek fix és változó részre bontásánál használjuk.
- a közvetlen költségek költségviselőkre való szétosztására használjuk.
- a közvetett költségek költségviselőhelyek közötti szétosztására használjuk.
- a közvetlen költségek progresszív és fix részre bontásánál használjuk.

A hagyományos önköltségszámítás során meghatározott teljes önköltség

- számos esetben félrevezető költségjellemző, a menedzseri döntéseknél nem alkalmazható.
- jellemzően statikus mutató, a múltbeli költségeket mutatja.
- megmutatja, hogy mennyi a legkisebb ár amennyiért az adott terméket még célszerű eladni.
- megmutatja, hogy pontosan mennyibe került a termék egységének az előállítására.

A vetítési alap

- a pótlékoló kalkuláció esetében a közvetett költségek termékek közötti szétosztására szolgál.
- hibás megválasztása nagymértékben torzíthatja a közvetett költségek termékek közötti szétosztását.
- segítségével a vállalat teljesítményét előrevetíthetjük egy következő időszakra.
- segítségével a vizsgált vállalat teljesítményét össze tudjuk hasonlítani egy másik vállalat teljesítményével.
- az önköltségszámítás során a közvetlen költségek szétosztására szolgál.

Pótlékoló kalkuláció során a közvetett költségek szétosztását termékekre

- ún. rezsikulcs segítségével végezzük.
- ún. pótlékkulcs segítségével végezzük.
- ún. R-tényező segítségével végezzük.
- egyenértékes osztókalkulációval végezzük.
- költségredukcióval végezzük.
- költségváltozási tényező segítségével végezzük..

Pótlékoló kalkuláció

- segítségével határozzuk meg a termékek önköltségét.
- segítségével a közvetett költségeket osztjuk szét a termékekre.
- a vállalat fix költségeink csökkentése.
- a degresszív költségek felbontása arányosan változó és állandó részekre.
- csak abban az esetben használható, ha többfajta, de hasonló terméket gyárt a vállalat.
- lényege, hogy a termékek fajlagos fedezetét, s ezzel gazdasági rangsorát meghatározzuk.

Az R-tényező

- ~t a fajlagos fedezet meghatározásánál használjuk.
- ~t üzemi vagy vállalati szinten határozzuk meg, de utána termékszinten számolunk vele.
- felhasználásával osztjuk szét a közvetett költségeket a költségviselőkre.
- segítségével vesszük figyelembe a progresszív költségeket az ÁKFN-modellben.
- ~t az önköltség meghatározásánál használjuk.
- megadja, hogy a vállalat árbevételéhez képest mekkora a közvetett költségek aránya.

A költségváltozási tényező megadja, hogy

- egy adott költségfajta milyen arányban viselkedik proporcionális költségként.
- egy adott költségfajta milyen mértékben változik egységnyi volumenváltozás hatására.
- egy adott költségfajta milyen arányban viselkedik állandó költségként.
- egy adott költségfajta milyen arányban viselkedik progresszív költségként.
- egy adott költségfajta milyen arányban viselkedik degresszív költségként.

A költség- és nyereségfedezeti számításoknál használt szintmutatók

- a modellben szereplő elemek (költségek, fedezet,...) értékét viszonyítják az árbevételhez.
- a modellben szereplő elemek (költségek, fedezet,...) relatív értékét adják meg.
- a modellben szereplő elemek (költségek, fedezet,...) értékét. viszonyítják a nyereséghez.
- azt adják meg, hogy adott nyereségnövekedéshez mekkora változás szükséges a modellben szereplő egyes elemeknél (költségek, fedezet,...).
- azt adják meg, hogy a degresszív költségek szétosztásánál hány % jut a modellben szereplő további költségfajtákra.

A fedezeti pontban

- az összes költség megegyezik az árbevétellel.
- a fedezeti összeg megegyezik a fix költségekkel.
- az előállított mennyiség pontosan fedezi az igényeket.
- az árbevétel éppen megegyezik az önköltséggel.
- az árbevétel megegyezik az összes proporcionális költséggel.

Költségredukció

- a degresszív költségek felbontása arányosan változó és állandó részekre.
- lehetővé teszi a degresszív költségek egyszerű figyelembevételét költség- és nyereségfedezeti számításoknál.
- a vállalat fix költségeink csökkentése.
- a fedezeti pontnál mérhető költség (redukált költség).
- a vállalati kiadások csökkentése.
- a közvetett költségek szétosztása termékekre.

Azt az eljárást, melynek során a degresszív költségeket felosztjuk fix és arányosan változó részre,

- költségredukciónak nevezzük.
- egyenértékes osztókalkulációnak hívjuk.
- fedezetszámításnak nevezzük.
- költség- és nyereségfedezeti számításoknál alkalmazzuk.
- pótlékoló kalkulációnak nevezzük.
- költségváltozásnak hívjuk.

Termékek gazdaságossági rangsorát

- a fajlagos fedezet
- termék által termelt fedezettömeg
- szűkített önköltség
- R-tényező
- fedezeti részarány
- teljes önköltség
- reagálási szög
- fajlagos nyereség

segítségével lehet megítélni.

Standard költség számításnál, az árbevétel elemzésnél megkülönböztetünk

(Egy lehetséges példa, a zh-n a többi tényező is szerepelhet!)

- áreltérést.
- ráfordítási eltérést.
- tervezett mennyiségi.
- mennyiségi eltérést.
- intenzitási eltérést.
- passzív költséget.

Igaz-hamis kérdések (Amennyiben egy összetett mondat egyik része hamis, vagy hiányos, az egész állítás hamisnak minősül! Ugyanígy hamisnak minősül egy állítás, ha mindkét része önmagában igaz, de a kettő között nincs logikai összefüggés, az egyik rész nem indokolja, magyarázza a másikat!)

Az átlagos készletszint növelésével nő a termelési folyamat hatékonysága.	H
Tömeggyártásnál a kibocsátási ráta csökkenése mellett a termelési folyamat hatékonysága csökkenést mutat.	H
A ciklusidő növekedése a termelés hatékonyságát növelő intézkedést takar.	H
Az átállási idő növekedésével együtt romlik a termelési folyamat hatékonysága.	I
A karbantartási költségek növekedése a ciklusidő csökkenése mellett segíti a termelési hatékonyságot.	H
A termelési ráta növekedése valószínűsíthetően növeli a termelés hatékonyságát.	I
A termelésmenedzsment célfüggvénye a termelési ráta növelése és a készletek valamint a működési költségek csökkentése.	I
A termelésmenedzsment célfüggvénye a termelési ráta csökkentése és a készletek valamint a működési költségek növelése.	H
A termelésmenedzsment célfüggvénye a készletek növelése és a termelési ráta valamint a működési költségek csökkentése.	H
A készletek alakulását kifejező mutatók közé tartozik az átlagos készletszint és az utánrendelési idő.	I
A készletek alakulását kifejező mutatók közé tartozik a kibocsátási ráta és a ciklusidő.	H
A készletek alakulását kifejező mutatók közé tartozik a kibocsátási ráta és az utánrendelési készletszint.	H
A termelt mennyiséget kifejező mutatók közé tartozik a termelési ráta és az utánrendelési idő.	H
A termelt mennyiséget kifejező mutatók közé tartozik az átlagos készletszint és az utánrendelési idő.	H
A termelt mennyiséget kifejező mutatók közé tartozik a kibocsátási ráta és a ciklusidő.	I
A termelési folyamat közvetlen működtetésének költségmutatói közé tartoznak a teljesítménybérek valamint a karbantartás költsége.	I
A termelési folyamat közvetlen működtetésének költségmutatói közé tartoznak a minőség szabályozás költsége valamint a termelésügyi vezető bérköltsége.	H
Az egyedi gyártás jellemzői közé tartozik, hogy az egyetlen termék elkészítési idejének az inputperiódussal képzett hányadosa egynél kisebb, valamint hogy a termék a termelőrendszerben egyszer vagy csak ritkán van jelen.	I
Az egyedi gyártás jellemzői közé tartozik, hogy a rendszer némiképpen specializálódik a termék gyártására, de nem annyira, hogy mást ne tudjon gyártani.	H
Az egyedi gyártás jellemzői közé tartozik, hogy van egyetlen (esetleg néhány) olyan erőforrás, amelyet a termék mindig lefoglal, valamint hogy a termék ritkábban jelenik meg a termelőrendszerben, mint amennyi idő egyetlen darab elkészítéséhez szükséges.	H
A kis- és középsorozat gyártás jellemzői közé tartozik, hogy a rendszer szűk keresztmetszetét kizárólag a nagysorozatban készülő termék foglalja le, de az erőforrások többségén marad értékesíthető szabad kapacitás.	H
A kis- és középsorozat gyártás jellemzői közé tartozik, hogy az egyetlen termék elkészítési idejének az inputperiódussal képzett hányadosa egynél nagyobb, valamint hogy a termelésmenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a termékek határidőre és jó minőségben való elkészítése jelenti.	H
A kis- és középsorozat gyártás jellemzői közé tartozik, hogy a termék mindig jelen van a termelőrendszerben, de még egyetlen erőforrást sem foglal le teljesen és T/P nagyobb, mint 1.	I
A nagysorozatgyártás jellemzői közé tartozik, hogy az erőforrások többségén még van elegendő szabad kapacitás más termékek gyártásához, vagy más termékkel kapcsolatos egyes tevékenységek elvégzéséhez, ill. hogy az egyetlen termék elkészítési idejének az inputperiódussal képzett hányadosa egynél nagyobb.	I
A tömeggyártás jellemzői közé tartozik, hogy a nagyobb mennyiség, valamint a jobb kapacitáskihasználás érdekében az egyes tevékenységeket párhuzamosan több erőforráson is végzik, valamint valamennyi erőforrás egyetlen termék gyártására specializálódik.	I
A tömeggyártás jellemzői közé tartozik, hogy a termék mindig jelen van a rendszerben, ill. a műveleti idők többségére igaz, hogy P -vel képzett hányadosuk kisebb 1-nél.	H
A tömeggyártás jellemzői közé tartozik, hogy a termelésmenedzsment tevékenységének súlypontját ebben az esetben a kapacitástervezés, valamint a szűk keresztmetszet zavartalan működését elősegítő karbantartás szervezése jelenti.	H
Elméleti értelemben tömeggyártás az, amikor $P=\infty$	H

A termékéletgörbe bevezetési szakaszában cél a minél több vásárló meghódítása, melyet a műszaki-technológiai jellemzők hangsúlyozásával és a minél előbbi piacra dobásával érhet el a vállalat.	I
A termékéletgörbe bevezetési szakaszában jellemző az egyedi, esetleg kissorozatgyártás, valamint a költségsökkentés és automatizálás.	H
A termékéletgörbe bevezetési szakaszában ajánlatos a disztribúciós és szervízhálózat kiépítése.	H
A termékéletgörbe bevezetési szakaszában a versenyképesség meghatározó tényezője a gyártási költség és a versenytársak által kijelölt határok.	H
A termékéletgörbe növekedési szakaszát először a kis-, majd közép- és végül a nagyszorozatgyártás jellemzi, ill. a megfelelő minőség mellett egyre fontosabbak a költség szempontok.	I
A termékéletgörbe növekedési szakaszában a termék iránti igény egyenletesen nő, amíg a piac felvevőképessége és a versenytársak által kijelölt határt el nem éri.	I
A termékéletgörbe érettségi szakaszában az igény már nem nő, hanem stabil marad a piaci verseny és a technológiai fejlődés által meghatározott ideig.	I
A termékéletgörbe érettségi szakaszában a versenyképesség meghatározó tényezője a gyártási költség, ill. a termelésmenedzsment fő feladata a termelékenység javítása.	I
A termékéletgörbe érettségi szakaszát jellemzi a szervízhálózat megszervezése, a gyártást pedig az egyedi, esetleg kissorozatgyártás.	H
A beszerzési költségek összetevői közé tartoznak a termék-előállításal járó költségek, valamint a gépek átállításának költségei.	H
A beszerzési költségek összetevői közé tartoznak a biztosítások és vámok, valamint a mennyiségi veszteségből adódó költségek.	H
A beszerzési költségek összetevői közé tartoznak a részegység előállításának költsége ill. az alkatrész beszerzésének költségei.	I
A rendelési költségek közé tartoznak a tételek átvételével kapcsolatos költségek, valamint az anyagvesztés.	I
A rendelési költségek közé tartoznak a technikai és fizikai avulás költségei, valamint az adminisztratív költségek.	H
A rendelési költségek közé tartoznak az átállítás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama, valamint a késve szállítás többletköltsége.	H
A készlettartási költségek összetevői közé tartoznak a mennyiségi veszteségből adódó költségek, és a készletekben fekvő tőke elmaradt hozama.	I
A készlettartási költségek összetevői közé tartoznak a technikai, fizikai avulás költségei, valamint a különböző biztosítások és vámok.	I
A készlettartási költségek összetevői sorolhatók az adminisztratív költségek és a technikai/fizikai avulás költségei.	H
A készlettartási költségek összetevői sorolhatók az átállítás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama, ill. termék-előállításal járó költségei.	H
A költségek költségnemek szerinti csoportosításának fő célja a termékek önköltségének meghatározása.	H
Az amortizációs költség az épületek, gépek, berendezések öregedése, elhasználódása miatt jelentkező költség.	H
Az egyenértékes osztókalkuláció segítségével tudjuk a degresszív költségeket szétosztani fix és proporcionális részre.	H
Az egyenértékes osztókalkuláció alkalmazása során nem vesszük figyelembe a vállalati szintű általános költségeket.	H
Az egyszerű osztókalkulációban a vezértermék egyenértékszám mindig 1.	H
Az egyenértékes osztókalkulációnál használt egyenértékszám a vezértermék esetében mindig 1.	I
A pótlékoló kalkulációnál a vezértermék egyenértékszám 1-től különböző is lehet.	H
A pótlékkulcs a közvetett költségek termékek közötti felosztására használható.	I
Pótlékoló kalkuláció során a degresszív költségeket felbontjuk arányosan változó és állandó részre.	H
Pótlékoló kalkuláció során a progresszív költségeket felbontjuk arányosan változó és állandó részre.	H
Pótlékoló kalkuláció segítségével a termékek önköltségét határozzuk meg.	I
Pótlékoló kalkuláció során a közvetett költségeket a rezsikulcs segítségével szétosztjuk a költségviselők között.	I
A szűkített önköltség lényegében a termék előállításának költségeit tartalmazza, számításánál nem vesszük figyelembe a vállalat igazgatási, irányítási költségeit.	I
A szűkített önköltség abban tér el a teljes önköltségtől, hogy számításánál nem vesszük figyelembe a progresszív költségeket.	H

A szűkített önköltség abban tér el a teljes önköltségtől, hogy számításánál nem vesszük figyelembe a vállalati szintű költségeket.	I
A hagyományos önköltségszámítás segítségével a termékek gazdaságossági rangsora nem ítéhető meg.	I
Költségredukciónak nevezzük azt az eljárást, amikor az önköltség meghatározásánál az általános (közvetett) költségeket szétosztjuk a költségviselők között.	H
Progresszív költségek esetén a költségváltozás aránya nagyobb a termelési mennyiség változásának arányánál.	I
Az amortizációs költségek jellemzően degresszív költségként viselkednek a termelt mennyiségre való reagálás szerint csoportosítva a költségeket.	H
A redukált proporcionális költségeket termékszinten a költségváltozási tényező (δ) segítségével vesszük figyelembe, ha azok vállalati szinten jelentősek.	H
Költségredukció az az eljárás, amikor a degresszív költségeket szétosztjuk proporcionális és fix részre.	I
Az R-(rezi) tényezőt a pótlékoló kalkulációnál, a közvetett költségek szétosztására használjuk.	H
Az R-tényezőt vállalati szinten határozzuk meg, de utána termékszinten, a fajlagos költségek meghatározására alkalmazzuk.	I
Az R-tényezőt a degresszív költségek termékszinten történő figyelembevételére használjuk, ha ezek mértéke vállalati szinten jelentős.	I
Az ÁKFN modellben a szintmutatók az adott tényezők árbevételhez viszonyított arányát mutatják meg %-os formában.	I
A proporcionális költségek költségváltozási tényezője 1.	I
A progresszív költségek költségváltozási tényezője 1.	H
A fix költségek költségváltozási tényezője 0.	I
A degresszív költségek költségváltozási tényezője nagyobb, mint 1.	H
A progresszív költségek költségváltozási tényezője nagyobb, mint 1.	I
A degresszív költségek költségváltozási tényezője kisebb, mint 1.	I
A degresszív költségek költségváltozási tényezője kisebb, mint 0.	H
A fix költségek költségváltozási tényezője 0 és 1 között változik.	H
A közvetlen költségek költségváltozási tényezője 1.	H
A közvetlen költségek költségváltozási tényezője 0.	H
A közvetett költségek költségváltozási tényezője 1.	H
A degresszív költségeket szétosztjuk proporcionális és fix részre, ezzel csökkentjük (redukáljuk) a költségfajta számát, ezért ezt az eljárást költségredukciónak hívjuk.	I
A proporcionális költségeket azért nem vesszük figyelembe a költség és nyereségfedezeti számítások során, mert mértékük kicsi, s többnyire valamilyen zavar, túlfeszített működés okozza őket.	H
A degresszív költségeket azért nem vesszük figyelembe a költség és nyereségfedezeti számítások során, mert mértékük kicsi, s többnyire valamilyen zavar, túlfeszített működés okozza őket.	H
A termékek gazdaságossági rangsorát elsősorban a fajlagos fedezettel tudjuk megítélni.	I
A termékek gazdaságossági rangsorát elsősorban a fajlagos nyereséggel tudjuk megítélni.	H
A progresszív költségeket azért nem vesszük figyelembe a költség és nyereségfedezeti számítások során, mert mértékük kicsi, s többnyire valamilyen zavar, túlfeszített működés okozza őket.	I
Standard költségszámításnál a közvetlen anyagköltségek elemzésénél háromféle eltérés adódhat: ráfordítási eltérés, mennyiségi eltérés és intenzitási eltérés.	I
A standard költségszámításnál az általános fix költségek vizsgálatánál merül fel a passzív és a tervezett passzív költségek fogalma, melyek jellegzetessége, hogy a kapacitás-kihasználással nem függnek össze.	H
Standard költségszámításnál az árbevételek elemzésénél kétféle eltérés adódhat: áreltérés és mennyiségi eltérés	I
A standard költségszámításnál a fix költségek vizsgálatánál merül fel a passzív és a tervezett passzív költségek fogalma.	I
Standard költségszámításnál a közvetlen bérköltségek elemzésénél kétféle eltérés adódhat: ráfordítási eltérés és mennyiségi eltérés.	H

Rövid kifejtős kérdések (Egyes kérdésekre több válasz is lehet, természetesen a zh-n bármelyik helyes választ elfogadjuk. Felhívjuk a figyelmüket azonban, hogy ezen kérdések többnyire alapvető fogalmakra kérdeznek rá, ezért a válaszból hiányzó néhány lényegi elem – akár egy-két szó is – a válasz egészének helytelenségét jelentheti.)

Melyek a termelési rendszer (termelési mutatók) által szolgáltatott legfontosabb pénzügyi mutatók és azok milyen kapcsolatban vannak a termelési mércékkel?

Profit, megtérülési ráta, cash-flow - ezek egymással és a termelési mutatókkal is kölcsönhatásban állnak.

Melyek a termelési rendszer főbb leíró mutatói? Milyen kapcsolat áll fenn köztük?

Termelt mennyiséget kifejező mutatók, Készletek alakulását kifejező mutatók, A termelési folyamat közvetlen működtetésének költségei

Kapcsolatuk bonyolult, pontos egymásra hatásuk csak az egyes termelőrendszerek törvényszerűségeinek feltárásával határozható meg. Egy mutató önkényes kiemelése és javítása sokszor a többi mutató romlását eredményezheti.

Mit nevezünk egy gyártás tömegszerűségének?

A gyártott mennyiségnek az igénybevett kapacitáshoz viszonyított relatív nagyságát nevezzük a gyártás tömegszerűségének.

Miért fontos egy termék tömegszerűsége?

Nem mindegy, hogy mekkora sorozatot kell gyártani, mert alapvetően meghatározza a technológiát (ugyanakkor a mennyiség relatív), valamint a szükséges termelésmenedzsment feladatokat.

Mutassa be az egyedi gyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Ritkán vagy csak egyszer gyártott, sokféle termék, standard anyagok és alkatrészek, általános célú gépek szabványos szerszámokkal, viszonylag alacsony fix költség és magas változó költség

Mutassa be az egyedi gyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

Nagyvonalú tervrajzok, általános technológiai utasítások, termékek és műveletek állandó változása, a gépek funkciók alapján csoportosítottak, magasan kvalifikált munkatársak univerzális tudással, a menedzsment tagjai folyamatspecialisták.

Mutassa be a sorozatgyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Korlátozott számú terméktípus sorozatai meghatározott időszakonként gyártva, standard és speciális anyagok keveréke, általános célú gépek részben speciális szerszámokkal, magasabb fix és alacsonyabb változó költség.

Mutassa be a sorozatgyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

A műveletek nagy részére részletes tervrajz és technológiai utasítás áll rendelkezésre, a műveletek nagy része állandó bizonyos periódusokban, a gépek a termék gyártási műveletei alapján vannak csoportosítva, kisszámú kvalifikált munkás egyes műveletekre betanítva, a menedzsment tagjai termékspecialisták, akik a gyártási folyamatot csak kevésbé ismerik

Mutassa be a tömeggyártást a termékféleségek száma, a felhasznált anyagok, a gépek és eszközök, valamint a gyártási költségek tekintetében!

Néhány termék nagy sorozatban folyamatosan gyártva, számos speciális anyag és alkatrész kizárólagos gyártóktól, speciális berendezés, magas fokú automatizáltság, nagyon magas fix költség, alacsony változó költség.

Mutassa be a tömeggyártást a gyártás technológiai előkészítése, a gyártási műveletek, az üzemelrendezés, a munkaerő valamint a menedzsment tekintetében!

Részletes tervek és technológiai utasítások valamennyi műveletre, a műveletek és a termékek gyakorlatilag állandóak, gyártósorok, szerelőszalagok, munkások a gépkezelésre és nem a művelet elvégzésére vannak betanítva, menedzsment tagjai speciális tudással rendelkeznek (nem a termék vagy a technológia területén).

Sorolja fel a termék életgörbe szakaszait és az optimális tömegszerűséget!

Bevezetés – egyedi gyártás, növekedés – kis-közép-nagysorozat gyártás, érettség - tömeggyártás, hanyatlás – leépítés

Mikor beszélünk egyedi gyártásról?

A termék időnként bukkan fel a termelési rendszerben. Átfutási idő / inputperiódus < 1.

Mikor beszélünk kis-középsorozat gyártásról?

A termék folyamatosan jelen van a termelési rendszerben. Átfutási idő / inputperiódus > 1.

Mikor beszélünk nagysorozat gyártásról!

A termék folyamatosan jelen van a termelési rendszerben. Átfutási idő / inputperiódus > 1, leghosszabb műveleti idő / inputperiódus > 1, de a műveleti idők többségénél műveleti idő / inputperiódus < 1. Azaz van jól meghatározható szűk keresztmetszet.

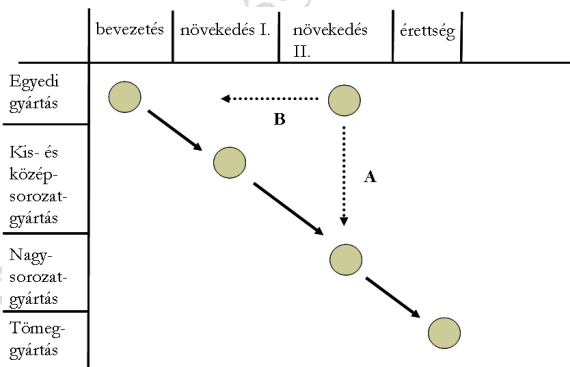
Hogyan függ össze a termék életgörbe, a különböző gyártási módokkal?

Amennyiben a gyártási mód nem illeszkedik a terméknek az életgörbéjén betöltött helyéhez, akkor a gyártás nem költséghatékony. Vagy sok felesleges kapacitás marad kihasználatlanul, vagy túlterhelem a rendszert, de mindkettő drágábbá teszi a termelést a versenytársakhoz képest.

Milyen változók értékét kell optimalizálni a folyamatos készletvizsgálat során?

Optimális rendelési tételek nagyság (Q), rendelési készlet szint (s)

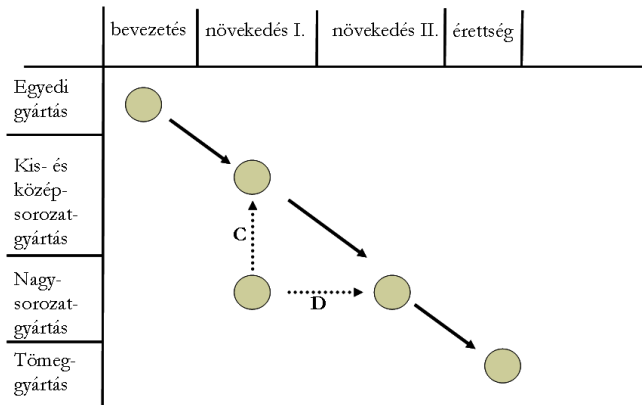
Mi történhetett az A-val és B-vel jelölt nyíl esetében a termékkel ill. a vállalattal?

A terméket eddig kis sorozatban gyártó vállalat átalakul, és kiépít egy nagysorozat-, esetleg tömeggyártásra alkalmas üzemet. Ebben az esetben a termék és a vállalat viszonya az A jelű nyíl szerint változik meg

A terméket kifejlesztő és a piacra bevezető vállalat eladhatja a gyártás jogát egy tömeggyártásra szakosodott vállalatnak, és energiáját új termék fejlesztésére és piaci bevezetésére koncentrálja. Ebben az esetben a vállalat helyzete a B nyíl szerint, a termék helyzete pedig az A nyíl szerint alakul a termék-folyamat mátrixban.

Mi történhetett az C-vel és D-vel jelölt nyíl esetében a termékkel ill. a vállalattal?

A terméket eddig nagy sorozatban – esetleg tömegszerűen – gyártó vállalat átalakul, leépíti kapacitásait, és berendezkedik kis- és középsorozat-gyártásra. Ebben az esetben a termék a C jelű nyíl mentén kerül vissza a termék-folyamat mátrix átlójába.

A terméket eddig tömegszerűen gyártó vállalat eladhatja a gyártás jogát egy kis- és középsorozat-gyártásra szakosodott vállalatnak, és energiáját új termék tömegszerű gyártására koncentrálja.

Ebben az esetben a vállalat helyzete a D nyíl szerint, a termék helyzete pedig a C nyíl szerint alakul a termék-folyamat mátrixban.

Mi a készletekkel kapcsolatos stratégiai döntések tartalma?

A stratégiai döntések azt határozzák meg, hogy egy készletezési rendszernek milyen szinten kell kielégítenie a vevői igényeket. E kérdés megválaszolása a stratégiamenedzsment területére tartozik.

Mi a készletekkel kapcsolatos működési döntések tartalma?

A termelémenedzsment feladata, hogy az eldöntött stratégiát a lehető leghatékonyabban valósítsa meg. Az erre vonatkozó működési döntések arra adnak választ, hogy a stratégia által meghatározott szolgáltatásszintet hogyan érheti el a vállalat a leggazdaságosabban, vagyis, hogy miből, mikor, mennyit és hogyan rendeljen.

Mi a tisztán készletező rendszer jellegzetessége?

Tisztán készletező rendszerről beszélünk akkor, ha a megrendelt mennyiség egyszerre érkezik meg a raktárba a külső szállítótól.

Mi a termelő-készletező rendszer jellegzetessége?

Termelő-készletező rendszerről beszélünk, ha a megrendelt mennyiséget egy termelési folyamat szolgáltatja és a termelés ütemében tölti fel a raktárt.

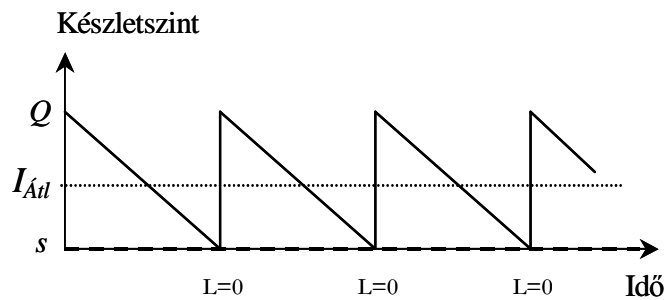
Mi a független igényű készletezési rendszer jellegzetessége?

Független igényű készletezési rendszerről beszélünk, ha a raktározott termék iránti igény nem függ egy másik termék iránti igénytől.

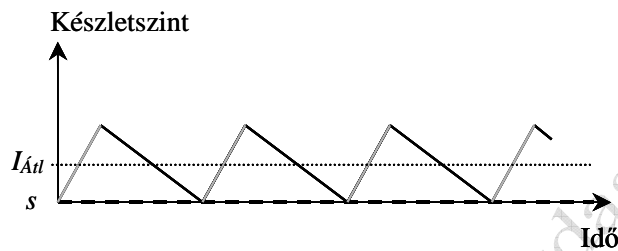
Mi a függő igényű készletezési rendszer jellegzetessége?

Függő igényű készletezési rendszerről beszélünk, amikor a raktározott termék igénye egy másik termék igényétől függ.

Ábrázolja az egyszerű EOQ modellt a mennyiség és az idő függvényében!

Ábrázolja az EOQ alakulását beszállítási (termelési) rátával (a mennyiség és az idő függvényében)!

Milyen változók értékét kell optimalizálni a periodikus készletvizsgálat során?

Optimális rendelési időköz (R), maximális feltöltési készlet szint (S)

Milyen költségelemekből épül fel egy készletezési politika összes költsége?

beszerzési ktg., rendelési ktg., készlet tartási ktg., hiány ktg.

Sorolja fel a beszerzési költség elemeit!

A szükséges anyag, alkatrész, részegység, termék előállításának ill. beszerzésének költsége.

Sorolja fel a rendelési költség elemeit!

adminisztratív költségek, a tétel szállításával, érkezésével, átvételével kapcsolatos költségek, gépek átállításának költségei, átállás miatt kieső kapacitás elmaradó hozama, anyagvesztés

Sorolja fel a készlet tartási költség elemeit!

A készletekben fekvő tőke elmaradt haszna, a készlet tartás mennyiségétől függő költségei, technikai és fizikai avulás költségei, mennyiségi veszteségből adódó költségek, biztosítások, vámok

Sorolja fel a hiány költség elemeit!

Késve szállítás többletköltsége, elvesztett vevő elmaradó hozama

Hogyan változik a rendelési költség a megrendelt mennyiség függvényében?

$A \cdot \frac{D}{Q}$ A mennyiséggel fordítottan arányos, minél többet rendelünk, annál kevesebb esik egy darabra.

Hogyan változik a készlet tartási költség a megrendelt mennyiség függvényében?

$\frac{Q}{2} \cdot v \cdot r$ A mennyiséggel egyenesen arányos, minél többet rendelünk, annál nagyobb mennyiség kerül a raktárba, és annál nagyobb lesz a készlet tartási költség.

Miért nem szerepel az optimális megoldásban a termék beszerzésére fordított összeg?

Mert a D-v szorzat független az éppen rendelt Q mennyiségtől, emiatt az optimum meghatározásában nincs szerepe.

Röviden foglalja össze a pénzügyi számviteli rendszer lényegét!

A pénzügyi számviteli rendszer lényegében egy információs rendszer. Egységes, intézményesített formában tájékoztatja a piaci szereplőket a vállalat vagyoni és pénzügyi helyzetéről, valamint jövedelemtermelő képességéről.

Hogyan épül fel a pénzügyi számviteli rendszer?

Alapbizonylatok, analitikus nyilvántartások, főkönyv, beszámoló. A beszámoló részei: mérleg, eredménykimutatás, kiegészítő mellékletek, üzleti jelentés.

Melyek a fő különbségek a pénzügyi és a vezetői számviteli rendszer között?

A vezetői számviteli rendszer fő feladata a menedzsment döntéseinek támogatása. Más területekkel (pl. termelés) szorosabb kapcsolat, nem csak pénzügyi mutatókat használ. Elsősorban a jövőre koncentrál, kisebb hangsúly a precizitáson, nem a törvény által előírt normákon alapul, használata nem kötelező.

Definiálja a ráfordítást!

A termelési folyamatban felhasznált eszközök természetes mértékegységben kifejezett mennyisége.

Definiálja a költséget!

A fő tevékenységhez felhasznált erőforrások (a ráfordítások) pénzben kifejezett értéke.

Definiálja az árbevételt!

A fő tevékenységből származó termékek/szolgáltatások pénzben kifejezett ellenértéke.

Sorolja fel a költségnemek szerinti csoportosítás költségfajtaíait!

Anyagi jellegű ráfordítások, Személyi jellegű ráfordítások, Értékcsökkenési leírás(amortizáció)

Mi az amortizációs költség (értékcsökkenési leírás)?

Egy termelési eszköz eredeti beszerzési összegének azon hányada, amelyet a vállalat minden egyes számviteli időszakban elszámol, azon időtartam alatt, amelyben az eszközt előreláthatólag használni fogják.

Hogyan csoportosítjuk a költségeket a hagyományos önköltség-számolásnál?

Közvetlenül felosztható, a felmerülés pillanatában az ún. költségviselőre (termékre) terhelhető költségek a közvetlen költségek. Közvetlenül nem felosztható, a felmerülés pillanatában csak költséghelyhez rendelhető, általános (rezsi) költségek pedig a közvetett költségek.

Mikor alkalmazható az egyszerű osztókalkuláció, s hogyan határozzuk meg ekkor az önköltséget?

A termékköltség-számításnak ez az egyszerű módja, csak akkor alkalmazható, ha a vállalat egyféle terméket gyárt. Önköltség meghatározása: a vállalat adott időszakra eső költségeit elosztjuk a termékmennyiséggel.

Mikor alkalmazható az egyenértékes osztókalkuláció, s hogyan határozzuk meg ekkor az önköltséget?

Az alkalmazás feltételei: nagyon hasonló technológia, több hasonló termék. A számítás lényege, hogy a többféle termék mennyiségét összeadhatóvá teszi, s ezáltal visszavezeti az egységköltség meghatározását az egyszerű osztókalkulációra.

Melyek a hagyományos önköltség-számítás főbb problémái?

Bármilyen vetítési alap használata esetén is többé-kevésbé torzít. A fajlagos nyereség valójában nem ad információt a termékek gazdaságosságáról. Nem határozható meg a tervvel szemben bekövetkezett, vagy a jövőre tervezett termelésösszetétel- és volumenváltozások nyereségkonzekvenciája.

Sorolja fel a költség és nyereségfedezeti számolás költségfajtaát!

Állandó (fix) költségek, változó költségek: proporcionális, progresszív és degresszív költségek

Milyen költségeket tekintünk fix (kvázi fix) költségnek?

Adott határon belül (kapacitáshatárig) állandó, nem függ a vállalat működésétől. Jellemzően ilyen költségek a vállalat kiépítettségével (a tárgyi, szellemi) kapcsolatos költségek. Pl. az épületek, gépek, szállítási eszközök, stb. amortizációs kgt.-ei, a vállalat irányításának, vezetésének (bér-) kgt.-ei, stb.)

Milyen költségeket tekintünk proporcionális költségnek?

Arányosan követik a termelt mennyiség változását. Jellemzően ilyen költségek a termeléssel, a termékekkel közvetlen kapcsolatban levő költségek, pl. közvetlen anyag-, bér- és egyéb költségek.

Milyen költségeket tekintünk degresszív költségnek?

A termelt mennyiség változásának arányánál kisebb arányban változik a költség, azaz egységnyi termelés csökkenés (vagy-növekedés) csak pl. 0,75 egységnyi költségváltozást okoz. Ilyen költségek lehetnek például az üzemi általános költségek egy része, pl. karbantartás, szállítás, tárolási költségek.

Milyen költségeket tekintünk progresszív költségnek?

A termelt mennyiség változásának arányánál nagyobb arányban változik a költség, azaz egységnyi termelés csökkenés (vagy -növekedés) pl. 1,35 egységnyi költségváltozást okoz. Többnyire valamilyen zavar, túlfeszített működés következménye.

Mi a költségredukció?

Feltételezésünk szerint a degresszív költségek sajátos viselkedésének oka, hogy ezen költségek egy része állandó, másik része pedig a termelt mennyiséggel változó költség. Ezért a degresszív költségeket szétbontjuk fix és változó (lineáris viselkedést feltételezve, proporcionális) részre. Ezt az eljárást nevezzük költségredukciónak.

Mi a költségváltozási tényező?

A költségváltozási tényező (δ) valamely költség esetében a proporcionalitás mértékét fejezi ki, azaz 1%-os volumenváltozás hány% költségváltozást okoz a vizsgált költségben.

Mire jó az ÁKFN struktúra?

Minden vállalat egy adott ÁKFN (Árbevétel – Költség – Fedezet – Nyereség) struktúrával jellemezhető, ami egyben meghatározza reagáló képességét/készségét is az ÁKFN komponensek változtatása vagy változása esetén. Az ÁKFN struktúra, mint mérce, segítséget nyújt a termékbonítás vizsgálathoz is.

Mire használjuk az R-tényezőt?

Ha a redukált proporcionális költségek fedezethez való hozzájárulásának mértéke vállalati szinten nem elhanyagolható, akkor érdemes ezen költségeket termékszínten is figyelembe venni. Ennek legegyszerűbb módja ezeknek a költségeknek Kpe arányában történő elosztása. Ennek eszköze az R-tényező, melyet vállalati, üzemi szinten határozunk meg, s a redukált proporcionális és az eredetileg is proporcionális költségek arányát adja meg.

Milyen mutatók segítségével jellemezhetjük a termékek gazdaságosságát?

fajlagos fedezet, termékre jutó fedezettömeg, fedezeti részarány (bonítás)

Milyen eltéréseket értelmezünk az árbevétel elemzésekor?

áreltérés, mennyiségi eltérés

Milyen eltéréseket értelmezünk a közvetlen anyag- ill. a közvetlen bérköltség elemzésekor?

ráfordítási eltérés, mennyiségi eltérés, intenzitási eltérés

Milyen eltéréseket értelmezünk a fix költségek elemzésekor?

ráfordítási eltérés, tervezett mennyiségi eltérés, mennyiségi eltérés, intenzitási eltérés

Példák egyszerűbb számolási feladatokra:

(A ZH-n természetesen a feladat szövege és a számok eltérőek lehetnek, nem az összes kérdést kell megválaszolni, illetve a példával kapcsolatosan más kérdések is lehetnek.)

1. Készletgazdálkodás

1.1. Egy kereskedő az új termék rendelési tétel nagyságát kívánja meghatározni. Becslése szerint az igény 1.000 darab lesz havonta és állandónak tekinthető. A termék szállítása rendelésenként fix összegbe, 25.000 Ft-ba kerül. A termék ára 5.500 Ft/darab. Az éves készlettartási ráta 32%. Az üzlet egy évben 300 napon át van nyitva.

- Határozza meg az optimális rendelési tétel nagyságát! (584 db)
- Hány napra elegendő a megrendelt mennyiség és hányszor rendelnek egy évben? (14,6 nap, 20,55)
- Optimális gyártási tétel alkalmazása mellett mekkora lesz a teljes költség? (67.027.620 Ft)
- Mekkora készlet szintnél kell feladni a rendelést, ha az utánrendelési idő 10 nap, ill. 25 nap? (400 db, 416 db)

1.2. Egy üzem egyik terméke iránti igény 18.000 darab évente, és állandónak tekinthető. A terméket gyártó berendezés átállításának költsége 50.000 Ft. A sor egyenletes ütemben 150 darabot gyárt naponta. A gyártás költsége 300Ft/db. Az éves készlettartási ráta 25%. Tétélezzük fel, hogy a nyomda évente 360 napot dolgozik.

- Határozza meg az optimális gyártási sorozat nagyságát! (6.000 db)
- Ha a termelés előkészítésének 22 napra van szüksége a rendelés beérkezése és a gyártás indítása között, mekkora készlet szintnél kell a rendelést feladni? (1.100 db)
- Ha a gyártósor termelékenysége a kétszeresére nő, mennyivel változik a maximális készlet szint optimális értéke? (472 db, +11,8%)
- Mekkora készlet tartási ráta mellett érne meg a kereskedőnek, hogy évente csupán csak 2-szer rendeljen? (11,1%)

2. Költségtan

2.1. Egy vállalati üzletág egyetlen terméket gyárt. Az üzemben egy hónap alatt 2500 db terméket állítottak elő és értékesítettek. A közvetlen anyag és bérköltség (járulékkal együtt) 550 Ft/db. Az üzem általános költsége 750 eFt/hó. A vállalati általános költség 1,5 mFt/hó. A havi árbevétel 3,7 mFt/hó.

Kérdések:

- Mennyi a termék teljes, szűkített és közvetlen önköltsége? (1450Ft/db, 850 Ft/db, 550 Ft/db)
- Mennyi az összes közvetlen költség az adott hónapban? (1.375.000 Ft)
- Mennyi a nyereség (veszteség) az adott hónapban? (75.000 Ft)
- Mennyi a termék egységára? (1480 Ft/db)

2.2. Egy vállalat egyik gyártmány családjá 4 féle termékből áll. A technológia alapján a szakemberek úgy találták, hogy az általános költségek alakulásában az egyes termékek elkészítési ideje a meghatározó. A termékek átfutási ideje 1,5; 2; 3 és 5 óra. Az egyes termékekből a vállalat 500, 300, 200 és 150 darabot gyártott egy hónap alatt. Az üzem összes költsége ebben a hónapban 3.500.000 Ft, a vállalati általános költség pedig 1.500.000 Ft volt.

Kérdések:

- Határozzuk meg a termékek önköltségét! (2777,8 Ft, 3703,7 Ft, 5555,6 Ft, 9259,3 Ft)
- Határozza meg az egyes termékek egyenértékszámait! (1, 1,3333, 2 és 3,3333)
(Célszerűen az első terméket választva vezérterméknek.)
- Határozza meg a darabszámokat a vezérterméknek megfelelően! (500, 400, 400 és 500)
- Összesen hány vezérterméknek megfelelő terméket állított elő az üzem egy hónap alatt? (1800 db)

2.3. Egy vállalatnál két üzemben (A és B) 3 féle terméket állítanak elő. Az első termékből 300-at, a másodikból 500-at, a harmadikból 800-at állítottak elő egy hónapban. Az A üzem energiaköltsége 450.000 Ft, a B üzemé 670.000 Ft volt az adott hónapban. Az A üzem egyéb általános költsége 320.000 Ft, a B-é 550.000 Ft volt.. A vállalat igazgatási költségei 760.000 Ft, egyéb elkülönített költségei 210.000 Ft. A termékek megmunkálási ideje az A üzemben rendre 2, 5 és 6 óra, a B üzemben 1, 4 és 3 óra. A termékek közvetlen anyagköltsége 270, 360 és 120 Ft/db, közvetlen bérköltség (járulékokkal együtt) 175, 300 és 100 Ft/db.

A termékek darabját 2650, 2100 és 1020 Ft-ért adták el. Az önköltség meghatározásához az energiaköltségeknél a megmunkálási időt, az egyéb üzemi költségeknél a közvetlen bérköltséget használják vetítési alapként. A vállalati szintű általános költségek szétosztásánál a közvetlen önköltség a vetítési alap.

Kérdések:

Mekkora a vállalat árbevétele? (2.661.000 Ft)

Mennyi az összes költség? (3.599.500 Ft)

Mekkora a vállalat nyeresége (vesztesége)? (-938.500 Ft)

Mennyi az összes közvetlen és az összes közvetett költség? (639.500 Ft, 2.960.000 Ft)

Mennyi az egyes termékek közvetlen önköltsége? (445 Ft/db, 660 Ft/db, 220 Ft/db)

Mennyi az A üzem energiaköltségének rezsikulcsa? (56,96 Ft/ó) *(Lehetséges példa, a ZH-n a többi rezsikulcs is szerepelhet.)*

Mekkora rész jut az A üzem energiaköltségéből az első termék darabjára? (113,92 Ft/db)

(Lehetséges példa, a ZH-n a többi általános költség és a többi termék is szerepelhet.)

2.4. Egy vállalat árbevétele 10.000 eFt/év, nyeresége 1000 eFt/év. A vállalati költségváltozási tényező értéke 0,4.

Mekkora az vállalat összes proporcionális költsége? (3600 eFt/év)

Mekkora a vállalat fedezetszintje? (64%)

(Lehetséges példák, a ZH-n a modell többi eleme, és más mutatók is szerepelhetnek.)

2.5. Egy vállalat jelenlegi ÁKFN struktúrájáról a következőket tudjuk:

Árb	4000
K _{pö}	2400
F	1600
N	400

Hány százalékkal kellene változtatni a volument ahhoz, hogy a nyereség a duplájára nőjön? (minden egyéb feltétel változatlansága esetén) (25%)

Mekkora a vállalat jelenlegi költségváltozási tényezője? (66,6%)

(Lehetséges példák, a ZH-n a modell többi eleme, és más mutatók is szerepelhetnek.)

2.6. Egy vállalatról, és annak két termékéről („A” és „B”) a következőket tudjuk:

	„A”	„B”
Eredetileg is proporcionális költség [Ft/db]	100	40
Ár [Ft/db]	140	90
R tényező	25 %	
Gyártott mennyiség [ezer db]	130	200

Mekkora az „A” termék fajlagos fedezete? (15 Ft/db)

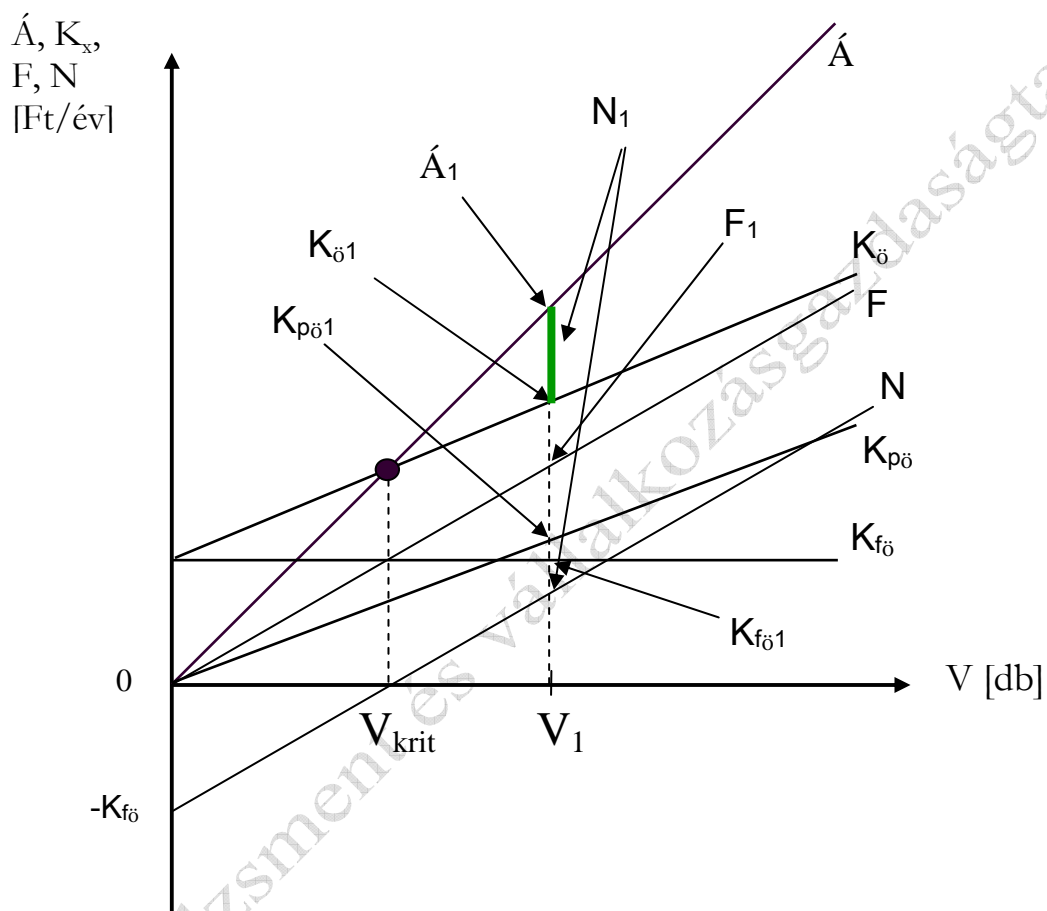
Mekkora „B” termék fedezettömege? (8.000 Ft)

(Lehetséges példák, a ZH-n a modell többi eleme, és más mutatók is szerepelhetnek.)

Ábrázolások:

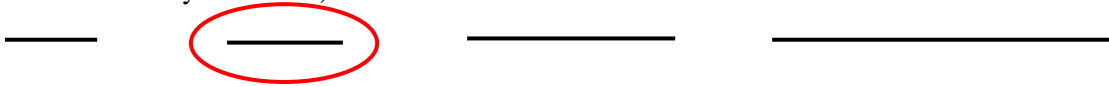
ÁKFN-modell

Jelölje be az alábbi ábrán az ÁKFN-modell egyes elemeit! Az ábrázolás során ügyeljen az egyes tényezők közötti helyes arányokra, összefüggésekre!
(Ezen az ábrán minden tényezőt berajzoltunk, s bejelöltük egy tetszőleges V_1 munkaponton a modell elemeinek értékeit. A zh-n természetesen nem az összes tényezőt tartalmazó ábrát adunk meg. A feladat éppen a hiányzó egyenesek berajzolása, egy-egy kitüntetett pont, vagy munkaponton levő érték bejelölése.)

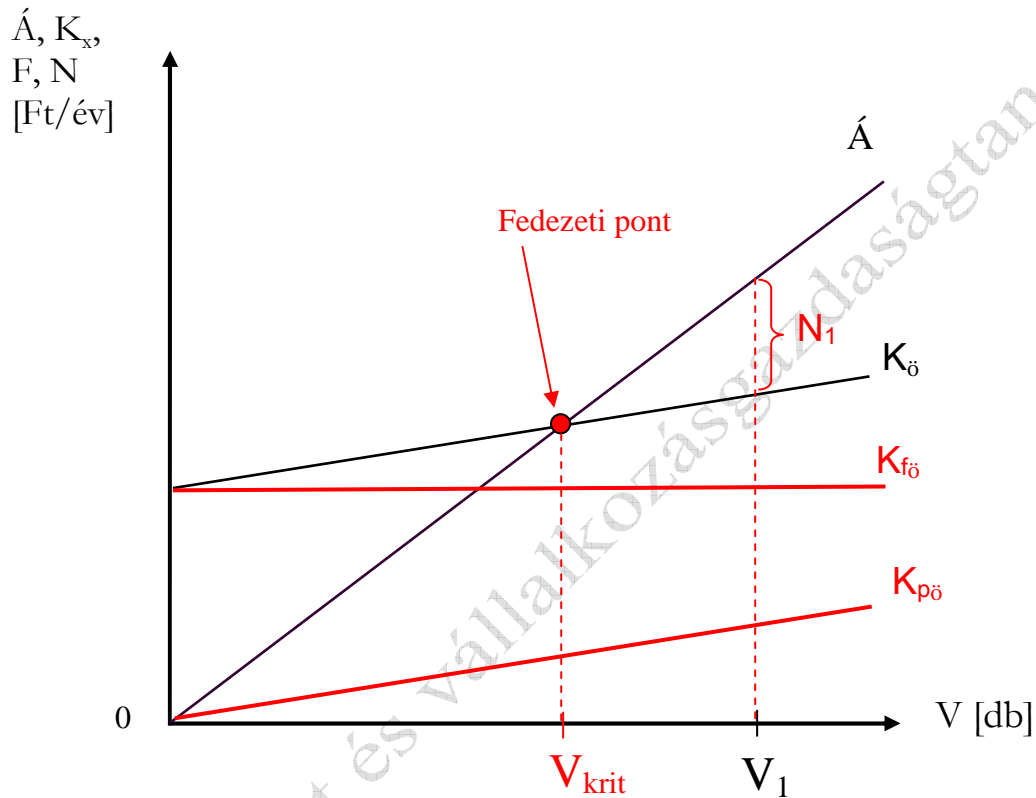

Példa egy lehetséges konkrét feladatra!

Adott egy vállalat árbevételének (\hat{A}) és összes költségének ($K_{\hat{o}}$) alakulása. Jelölje be az ábrán a fedezeti pontot, az ehhez tartozó volument (jelölje V_{krit} -tel)! Rajzolja be a fix és a proporcionális költség alakulását! Az alábbi négy szakasz közül melyik mutatja helyesen a nyereség nagyságát a V_1 pontban? (Karikázza be a helyes választ!)

(A feladat megoldását pirossal jelöltük!)

Standard költségszámítás

(Egy lehetséges példa, a zh -n a többi tényező – az árbevételen kívül az anyagköltség, bérköltség és fix költség – is szerepelhet!)

Az alábbi ábra egy vállalat tényleges és tervezett árbevételének alakulását mutatja a volumen függvényében. Tudjuk, hogy a vállalat a vizsgált időszakban a tervezetthez képest több terméket adott el, valamint a tervhez képest a termékek ára is nőtt. Jelölje az ábrán „Atény.”-nyel ill. „Aterv.”-el a tényleges és a tervezett árbevétel egyenesét, „Vtény.”-nyel ill. „Vterv.”-vel a volumeneket, továbbá „Eár”-ral ill. „Emeny.”-nyel az ár és a mennyiségi eltéréseket!

(A feladat megoldását pirossal jelöltük.)

